

Vojtěch Kříž

"Važte si toho, co máte, važte si demokracie."

Scénář k rozhlasové reportáži

Vypracovali žáci třídy 9. C Adam Mára, Jiří Šika, Anna Zímová, Renata Kratochvílová a Marcela Růžicková pod odborným vedením pana učitele Jana Lišky

Základní škola, Příbram II, Jiráskovy sady 273

První polovina roku 1968 bývá neodmyslitelně spojována s obdobím politického uvolnění v dějinách socialistického Československa. V době vlády Alexandra Dubčeka prožívalo mnoho lidí jakousi naději v lepší zítřky.

Během takzvaného Pražského jara byla zrušena cenzura, mohlo se volně cestovat do zahraničí, obnovila se činnost zábavních spolků. Toto uvolnění však bohužel nemělo mít dlouhého trvání.

O tom všem nám vyprávěl pan Vojtěch Kříž, narozený roku 1944 v Příbrami. Již od svých osmnácti let pracoval jako horník v příbramských dolech.

"Potom jsem přišel z vojny, vrátil jsem se zpátky na rudné doly. Ale po krátkém čase jsem přešel na uranové doly na šachtu 16. Potom jsem měl těžký úraz. Spadla na mě taková velká flec, která měla dva metry dvacet krát metr osmdesát a čtyřicet centimetrů vysoká. Byl to tutový smrták. Měl jsem zlomenou páteř, byl jsem hodně rozbitý..."

Pan Kříž (vpravo na obrázku) s kamarádem v šachtě

Na pana Kříže se zřítil strop šachty, kde fáral. Kamarádi ho našťestí ze sutin pohotově vytáhli, vyfárali s ním na povrch a přivolali pomoc.

To se však stalo až v roce 1975. Sedm let před tím prožil pan Kříž, stejně jako celý národ, jinou otřesnou událost.

"Budík mi zvonil v 5 hodin. Zazvonil mi budík a měl jsem vedle rádio. Tak jsem si pustil rádio. A toto bylo v tom rádiu: Blum blum, blum... Tak jsem říkal, co se děje? Toto je nějaký divný."

"Vážení posluchači, vysíláme zvláštní provolání předsednictva ústředního výboru Komunistické strany Československa. Všemu lidu Československé socialistické republiky: Včera, dne 20. srpna 1968 kolem dvacáté třetí hodiny, překročila vojska Sovětského svazu státní hranice Československé socialistické republiky."

"No byl všude velký chaos, velký zmatek. Protože nikdo nevěděl, co se bude dít. Někdo prostě zjistil to, že na Baníku, že tam jsou ti ruští vojáci, že už jsou tam s těmi tanky. Tak jsme řekli: Tak jdeme, uděláme procesí, prostě průvod a jdeme tam pěšky. A tam byly doopravdy ty ruské, ty ruské tanky tam sály. Byl to hrozný pocit..."

Průvod lidí mířící na tehdejší Baník, kteří stávkují proti okupaci vojsk Varšavské smlouvy, neboť se lidé nechtějí podvolit a těžit tak uran na východ

Strach a bezmoc vystřídaly u mnoha lidí v Československu postupně vztek a odpor. Nejinak tomu bylo i v Příbrami.

Horníci a kamarádi pana Kříže malovali transparenty s nápisy "Ani gram uranu okupantům!" nebo "Jdi domů Ivane!" a týden stávkovali. I přes své obavy se v takovéto situaci lidé nemínili podvolit. Snažili se také cizince zmást.

"Značky, to se otáčeli, to je pravda. Ty značky se otáčely, že třeba na Pičín to bylo takhle a tam se dala značka obráceně. Byly zmatky."

Přes odpor československého lidu, opustily některé tanky naši republiku až po sametové revoluci. Budily tak pocit beznaděje v obyvatelích státu déle než 20 let.

Společné foto s panem Křížem v infocentru naší školy (zleva: Anna Zímová, Jiří Šika, Renata Kratochvílová a pan Kříž)